Червоне - то любов, а чорне - то журба (Інтимна лірика Дмитра Павличка)

Творчість Дмитра Павличка з'єднує старше покоління класиків української поезії з поколінням початку 60-х років, яке так по-молодечому голосно заявило про себе.Поезія Павличка не лише відображає свою добу, але й виражає свою добу, чутлива до нових прикмет часу.

З особливою теплотою поет оспівує животворні емоції кохання. Тема кохання - одна з характерних для поета. Образ коханої перетворюється в його поезіях у невловиму мрію, що стане вічною тугою - не так за самим коханням, як за молодістю, невідворотністю часу, неминучістю втрат і, врешті, внутрішнім заспокоєнням, що все залишається в тому самому, що ідеал - краси, кохання, поезії мусить бути нездійсненний, до кінця не збагнутий і не осягнутий:

Щасливий той, хто бачив мрію,

Але не доторкнувсь її.

Вгадування рис своєї коханої супроводжуватиме ліричного героя Д.Павличка скрізь, де в його поезії з'являється жіночий образ. Автор бачить риси коханої у картині ("Все так, як у Чурльоніса"), впізнає її в старій болгарській іконі ("Ікона" з "Болгарського триптиха"). Жіночий образ символізує силу життя й вічного відродження - начала передусім материнського...

Захоплення жіночою красою, палкий жаль за втраченим коханням, вибагливість в інтимних стосунках - такі почуття проймають цикл поезій "Пахощі хвої". Ця тема пізніше продовжена в книзі "Гранослов" і в збірці "Таємниця твого обличчя".

Вірш Д.Павличка "Коли ми йшли удвох з тобою..." прозорістю і ясністю думки доходить до серця. Конфлікт у вірші значно глибший і серйозніший, ніж видається на перший погляд. І причини різної поведінки юнака та його коханої на вузькій польовій стежці слід шукати у дотриманні народної моралі. Автор піднімає проблему й сам дає відповідь на неї: треба, щоб людина не маліла, не здрібнювалася морально і духовно, була щаслива у найінтимніших почуттях.

Поезія "Два кольори" - вірш-пісня. Відчувається у ньому виразна поетична мова. Задушевністю, вірною синівською любов'ю до матері "Два кольори" мають багато спільного з "Піснею про рушник" А.Малишка. Однакові синам стеляться "дороги далекі", "незнані шляхи", "сумні і радісні дороги". Переважають два кольори: "червоний" - символ щастя і любові і "чорний" - символ журби й печалі.

З однаковим трепетом у серці згадують ліричні герої і "незрадливу материнську ласкаву усмішку", і сорочку, яку вишила мати "червоними і чорними нитками", і рідні "свої пороги", куди повертаються з життєвих мандрів.

"Вічна" тема Дмитра Павличка спонукає читача до роздумів, підносить у помислах і ділах, робить його благороднішим. Наочним прикладом цього є вірш "Моя любов, ти - як Бог?". "Любов осяває душу людини", - говорить поет. Пояснює, що любов не можна побачити, її дано лише відчути.

Наскрізна паралель, що пронизує всю образну структуру творів,полягає в тому, що людське кохання гарантує вічну тривалість життя, вічне оновлення, яке існує у всій природі. Ця аналогія проводиться послідовно, знаходячи не раз свій прямий і відвертий вияв:

Радуйся, дівчино, болем кохання,

Смутком цілування до зомлівання,

Голосом матері в серці твоєму

Кільчику ясному в тьмі чорнозему

("Радуйся, дівчино, разом зі мною...").

Саме тому "є в цілунках рятунок від смерті" - є нове життя, і саме тому червоний колір, який домінує в "Сонетах подільської осені" й "Таємниці твого обличчя", - це колір стиглої пшениці і налитого яблука, колір сонячного променя, а передусім - колір пульсуючої крові.

Образи хліба й зерна, які виступали в "Сонетах подільської осені" як уособлення вічного оновлення природи, тепер поширюються на людське кохання: "Любов... подібна до природи у своїй вічній молодості. Вона не знає смерті. Вона знає лише один закон - закон невпинного оновлення". Якщо я правильно зрозуміла Д.Павличка, в цьому й полягає "таємниця обличчя" любові.

Дмитро Павличко виспівав свою "вічну" тему ніби одним подихом, вклавши в неї світлу радість, тиху печаль і тугу осяяного й збентеженого великим коханням серця ліричного героя. Будемо сподіватися, що ще не один вірш поета відгукнеться ніжним щемом у наших душах і серцях.

Так я відкрив, що полум'я любові,

Плачі й радощі в моїй душі -

Все з єдності землі моєї й крові...